

Türk Tabipleri Birliği

_____ Turkish Medical Association _____

Türk Tabipleri Birliği'ne (TTB) Türkiye'de bulunan cezaevlerinden sağlık ve yaşam hakkı başta olmak üzere birçok insan hakları ihlaline ilişkin şikayet konulu mektuplar gelmektedir. Bunların birçoğu ortak ve sistematikleşmiş sorunlar olarak karşımıza çıkmaktadır. Yaşanan bu ihlallerin ve doğurduğu mağduriyetlerinin önemi nedeniyle karşı karşıya kalınan insan hakkı ihlallerine ilişkin, ihlallerin sonuçlarının giderilmesi talepli ilgili kurumlara başvuruları yapmaya çalışmaktayız. Uygulanan kötü muamelelere karşı başvuru yaptığımız kurumlar arasında Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurumu ve Kamu Denetçiliği Kurumu da bulunmaktadır.

Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurumu (TİHEK): Avrupa Birliği (AB) ilerleme raporlarında, Paris Prensipleri'ne uygun bir kurumsal yapının kurulması yönünde yapılan tavsiyeler ve 90'lı yıllardan bu yana merkezdeki ve yereldeki deneyimlerin etkisiyle, Paris Prensipleri ile uyumlu bir ulusal insan hakları kurumuna ihtiyaç duyulmasına binaen 21.06.2012 tarih ve 6332 sayılı kanunla Türkiye İnsan Hakları Kurumu (TİHK) kurulmuştur. Ulusal İnsan Hakları Kurumu olmanın yanı sıra TİHK, "İşkenceye ve Diğer Zalimane, Gayriinsanî veya Küçültücü Muamele veya Cezaya Karşı Birleşmiş Milletler Sözleşmesi'ne Ek Seçmeli Protokol" (OPCAT) bağlamında, işkencenin ve diğer zalimane, insanlık dışı ya da aşağılayıcı muamele ya da cezanın önlenmesi konusunda çalışmalar yürütmek üzere 09.12.2013 tarihli ve 2013/5711 sayılı Bakanlar Kurulu Kararı ile Ulusal Önleme Mekanizması olarak belirlenmiştir. Türkiye İnsan Hakları Kurumu'nun kurumsal kapasitesinin artırılarak etkinliğinin artırılması, ayrımcılık yasağı ve eşit muamele ile ilgili temel yasal çerçevenin ve kurumsal yapının düzenlenmesi, işkence ve kötü muameleyle karşı ulusal önleme mekanizmasının etkinliğinin ve işlerliğinin artırılması amacıyla Paris Prensipleri, ilgili AB müktesebatı ve AB üyesi ülkeler başta olmak üzere uluslararası örnekler dikkate alınarak TİHEK, 20.04.2016 tarihli ve 29690 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe giren 6701 sayılı kanun ile kurulmuştur. TİHEK'in kurulmasıyla birlikte, 6332 sayılı kanunla kurulmuş olan TİHK lağvedilmiştir. TİHEK'in misyonu "*İnsan haklarını korumak ve geliştirmek, kişilerin eşit muamele görme hakkının güvence altına alınması için çalışmak, işkence ve kötü muameleyle etkin mücadele etmek*" ve vizyonu "*İnsan haklarının korunması ve güçlendirilmesinde yürüttüğü çalışmaları, evrensel ve yerel değerlerimizi bağdaştıran politika ve kararlarıyla güvenilir, etkin ve saygın bir kurum olmak*" şeklinde açıklanmıştır.

Türk Tabipleri Birliği

_____ Turkish Medical Association _____

Kamu Denetçiliği Kurumu (Ombudsmanlık), Türkiye'nin kamu ile idarenin her türlü eylem, işlem, tutum ve davranışlarını, insan haklarına dayalı, adalet anlayışı içinde, hukuka ve hakkaniyete uygunluk yönlerinden inceleyen, araştıran ve önerilerde bulunan bir kurumdur. 29.06.2012 tarihli ve 28338 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe giren 6328 sayılı Kamu Denetçiliği Kurumu Kanunu ile idarenin her türlü eylem ve işlemleri ile tutum ve davranışlarını; insan haklarına dayalı adalet anlayışı içinde, hukuka ve hakkaniyete uygunluk yönlerinden incelemek, araştırmak ve önerilerde bulunmak üzere TBMM'ye bağlı kamu tüzel kişiliğini haiz özel bütçeli Kamu Denetçiliği Kurumu kurulmuş olup, 29.03.2013 tarihi itibarıyla şikayet başvuruları alınmaya başlanmıştır. Kuruma menfaati ihlal edilen gerçek ve tüzel kişiler başvurabilirler. Şikayetin insan hakları, temel hak ve özgürlükler, kadın hakları, çocuk hakları ve kamuyu ilgilendiren genel konulara yönelik olması halinde menfaat ihlali aranmamaktadır.

Başvurumuz ekinde cezaevinde hükümlü olarak bulunan başvurucunun uğramış olduğu kötü muamelenin giderimi talepli, TTB olarak TİHEK ve Ombudsmanlık'a yapmış olduğumuz başvuru dilekçesi ve verilen yazı cevabı bulunmaktadır.

TİHEK tarafından verilen yazı cevabında TTB'nin doğrudan zarar gören sıfatına haiz olmaması nedeniyle kuruma başvuru yapamayacağı, başvurunun doğrudan zarar gören kişi tarafından yapılması gerektiği belirtilmiştir. Başvuranın halen cezaevinde olduğu göz ardı edilmiş, iletişim olanaklarının sınırlılığı yanı sıra TTB'nin Anayasa ve 6023 sayılı kuruluş yasası uyarınca halk sağlığını korumak için yapması gereken görevler yok sayılarak, yanıt doğrudan zarar görmeye indirgenmiştir. Kişilerin sağlığına zarar verecek tecrit uygulamaları, kişisel gelişimini sınırlayan yayın yasakları ve ziyaretçilere yönelik işkence ve kötü muameleyle varan çıplak arama uygulamalarının tamamı TTB çalışma alanında ve dolayısıyla ilgili kurumlara bildirimde bulunma sorumluluğu yükleyen durumlar olup TİHEK tarafından reddedilerek ilgili kurumu habersiz ziyaret de dahil yapılması beklenen çalışmadan kaçınılmıştır.

Kamu Denetçiliği Kurumu tarafından verilen yazı cevabında ise, idari başvuru yolunun tüketilmediği belirtilerek başvuru içeriği değerlendirmeye alınmamıştır.

Her iki kurumun kuruluş amaçları insan haklarını korumak ve geliştirmek olmasına rağmen, yapmış olduğumuz başvurularda kuruluş amaçlarından uzak bir şekilde işlemsiz cevaplar verilmektedir. Her iki kurum açısından insan hakları ihlallerine ilişkin etkisiz başvuru yolu olarak çalışmalarını sürdürmekte, ortaya çıkan ihlallerin sonuçlarının giderimi için herhangi bir faaliyet yürütmemektedirler.

Türk Tabipleri Birliği

_____ Turkish Medical Association _____

Açıkladığımız nedenlerle, Türkiye'nin taraf olduğu anlaşmalar ve mevcut yasaları nezdinde gerek TİHEK gerekse Ombudsmanlık, insan hakları ihlallerine ilişkin gerekli denetimi ve korumayı sağlamamakta olduğunu bildirmekteyiz. Kurumunuz tarafından mümkün olması halinde her iki kurumu ziyaret etmenizi ve kuruluş amaçları doğrultusunda faaliyet yürütüp yürütmediğini denetlemesini talep ederiz.